

sen sairauden hoitoon tarvittavat hoitotarvikkeet ja tarpeellinen lääkinnällinen kuntoutus (1 kohta) sekä sairauksien ehkäiseminen, parantaminen ja kärsimysten lievittäminen (2 kohta).

Terveydenhuoltolain 24 §:n 2 momentin mukaan sairaanhoito on toteutettava potilaan lääketieteellisen tarpeen ja käytettävissä olevien yhtenäisten hoidon perusteiden mukaisesti. Hoito on toteutettava tarkoituksenmukaisella tavalla ja yhteistyöllä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) 5 §:n 1 kohdan mukaan terveydenhuoltolain 24 §:n perusteella järjestetyt perusterveydenhuollon palvelut sekä hoitoon kuuluvat aineet ja pitkäaikaisen sairauden hoitoon tarkoitettavat hoitotarvikkeet ovat maksuttomia.

Terveydenhuoltolain 68 §:n mukaan laitoshoidon aikana potilaalle annettavat lääkkeet kuuluvat hoitoa antavan yksikön vastuulle. Terveydenhuoltolain 67 §:n mukaan laitoshoidolla tarkoitetaan hoitoa ja kuntoutusta sairaalan, terveyskeskuksen tai muun terveydenhuollon toimintayksikön vuodeosastolla tai sitä vastaavissa olosuhteissa.

Selvitys

Vs. johtavan lääkärin mukaan Symbicort- ja Bricanyl -astmalääkeannostelijat kantelija sai toimitettua kotoaan vuodeosastolle käytettäväksi. Hän toteaa tämän tapahtuneen yhteisymmärryksessä kantelijan kanssa.

Vs. johtavan lääkärin mukaan on varsin vakiintuneena käytäntönä, että jos potilas on lyhyen aikaa terveyskeskuksen vuodeosastolla hoidossa, potilas on suostumuksensa mukaisesti käyttänyt omia astmalääkkeitään vuodeosastohoidon aikana. Muutoin joudutaan aloittamaan hengitettävissä lääkkeissä joka kerta uusi lääkepakkaus, josta käytetään vain murto-osa sen sisällöstä; samaa lääkeannostelijaa ei voi käyttää useille eri potilaille. Vs. johtavan lääkärin mukaan potilaan ei kuitenkaan tarvitse tyytyä tällaiseen menettelyyn, vaan hänelle voidaan antaa hengitettävä astmalääkitys osaston lääkekaapista.

Kannanotto

Asiakirjoista käytettävissä olevan selvityksen perusteella katson, että terveyskeskuksessa noudatettu käytäntö, jossa vuodeosastohoidon aikana potilas itse kustantaa lääkityksensä, ei ole edellä todetun lainsäädännön mukaista. Terveyskeskuksen vuodeosastohoidon aikana potilaalle annettavat lääkkeet kuuluvat terveyskeskuksen vastuulle.

3.2

Potilasasiakirjamerkinnot

Oikeusohjeet

Potilaslain 12 §:n mukaan terveydenhuollon ammattihenkilön tulee merkitä potilasasiakirjoihin potilaan hoidon järjestämisen, suunnittelun, toteuttamisen ja seurannan turvaamiseksi tarpeelliset tiedot. Potilasasiakirjoista annetun sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen (298/2009, potilasasiakirja-asetus) 7 §:n mukaan tietojen tulee olla laajuudeltaan riittävät.

Potilasasiakirja-asetuksen 12 §:n mukaan potilasasiakirjoihin tehtävistä merkinnöistä tulee riittävässä laajuudessa käydä ilmi taudinmäärityksen, valitun hoidon ja tehtyjen hoitoratkaisujen perusteet. Vaikutuksiltaan ja riskeiltään erilaisten tutkimus- ja hoitomenetelmien valinnasta tulee tehdä merkinnät, joista ilmenee, millaisin perustein valittuun menetelmään on päädytty.

Jokaisen toimenpiteen peruste tulee määritellä selkeästi potilasasiakirjoissa. Potilasasiakirjoihin tehtävistä merkinnöistä tulee käydä ilmi, miten hoito on toteutettu, onko hoidon aikana ilmennyt jotakin erityistä ja millaisia hoitoa koskevia ratkaisuja sen kuluessa on tehty. Hoitoon osallistuneet on tarvittaessa kyettävä selvittämään. Kaikki annetut lääkemääräykset tulee merkitä potilaskertomukseen niiden antamisajankohdan mukaisesti.

Lääkkeen määräämisestä annetun sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen (1088/2010, lääkemääräysasetus) 24 §:n mukaan lääkkeen määrääjän tulee kirjata kaikki antamansa ja uudistamansa lääkemääräykset potilasasiakirjoihin siten, että merkinnästä ilmenee 1) lääkemääräyksen antopäivä; 2) lääkevalmisteen kauppanimi tai lääkeaine tai -aineet ja vahvuus; 3) pakkauskoko; 4) mahdollinen iterointi; 5) käyttötarkoitus ja -ohje; 6) kiellon syy, mikäli lääkkeen määrääjä on kieltänyt lääkevaihdon; ja 7) perustelut edullisimman, vertailukelpoisen ja vaihtoehdoisen biologisen lääkevalmisteen määräämättä jättämiselle.

Potilasasiakirja-asetuksen 18 §:n 2 momentin mukaan potilasasiakirjoihin tulee tehdä merkinnät potilaslain 5 §:ssä tarkoitetun potilaan hoitoon liittyviä seikkoja koskevan selvityksen antamisesta. Jos selvitystä ei ole annettu, peruste siihen tulee merkitä potilasasiakirjoihin.

Selvitys

Potilasasiakirjoissa ei ole merkintöjä siitä, että kantelijalle olisi annettu potilaslain 5 §:ssä tarkoitettu selvitys tai että hänen kanssaan olisi neuvoteltu tai keskusteltu astmalääkkeiden kotoa hankkimisesta eikä yhteisymmärrykseen pääsemisestä.

Potilasasiakirjoissa ei ole myöskään merkintöjä Seroquel-lääkitysten muuttamisesta eikä muuttamisen perusteista hoitojakson aikana.

Vs. johtavan lääkärin mukaan kantelijan pysyvässä lääkityksessä hoitojakson alkamiseen asti käytössä ollut Seroquel 100 mg 1x1 lopetettiin 2.11. Samoin Seroquel 25 mg 1-2 tablettia kerran päivässä muutettiin tarvittaessa otettavaksi. Hänen mukaansa nämä lääkemutokset tehtiin todennäköisesti kantelijan väsymyksen ja heikkokuntoisuuden vuoksi, koska nämä lääkkeet ovat väsyttäviä lääkkeitä.

Kannanotto

Asiakirjoista käytettävissä olevan selvityksen perusteella katson, että Liksan terveyskeskuksessa laiminlyötiin lakisääteinen velvollisuus potilasasiakirjamerkintöjen tekemisessä. Potilasasiakirjoihin olisi tullut kirjata astmalääkkeiden kotoa hankkimista koskeva päätöksentekomenettely sekä Seroquel-lääkitysten muuttaminen perusteluineen.

3.3

Zeldox-lääkityksen myöhästyminen

Vs. johtavan lääkärin mukaan Zeldox-lääkitys on potilailla aika harvinainen eikä lääkettä todennäköisesti ollut Lieksan terveyskeskuksen vuodeosaston lääkekaapissa. Tämän vuoksi lääkettä jouduttiin tilaamaan Pohjois-Karjalan keskussairaalan sairaala-apteekista Joensuusta. Lääke saatiin vuodeosastolle seuraavana päivänä. Vs. johtava lääkäri toteaa, että tämänkin lääkkeen vaikutus on rauhoittava ja väsyttävä. Keuhkokuumeen hoidon yhteydessä lyhytaikainen tauko tässä lääkityksessä ei todennäköisesti pahentanut potilaan sairastamaa masennusta. Lääkkeen rauhoittava vaikutus voi olla jopa haitallinen keuhkokuumeen aikana.

Itä-Suomen aluehallintoviraston lausunnon mukaan terveyskeskuksen toiminta oli tältä osin asianmukaista.

Minulla ei ole laillisuusvalvojana syytä kyseenalaistaa aluehallintoviraston lääketieteellisenä asiantuntijana antamaa lausuntoa.

4

TOIMENPITEET

Saatan edellä kohdissa 3.1 ja 3.2 esittämäni käsitykset menettelyiden virheellisyydestä vs. johtavan lääkärin tietoon. Pyydän häntä kiinnittämään alaisensa henkilökunnan huomiota potilasasiakirjamerkintöjen asianmukaiseen laatimiseen ja potilasasiakirjojen laatimista koskevien säännösten noudattamiseen.

Tässä tarkoituksessa lähetän hänelle jäljennöksen tästä päätöksestäni. Pyydän vs. johtavaa lääkäriä ilmoittamaan minulle 31.3.2017 mennessä, mihin toimenpiteisiin käsitykseni ovat antaneet aiheita.